

Talimni rivojlantirishning yangi bosqichida pedagogik texnologiyaning mohiyati va muammolari.

Nosirova Feruza Baxodir qizi

Osiyo Xalqaro Universiteti boshlang'ich ta'lim yunalishi

Ilmiy rahbari: **Tillaboyeva Matlab Muhammadovna**

Djafarova Aziza Baxodirovna

Toshkent shahar Mirzo Ulug'bek tumani 121-maktab

Boshlang'ich sinf o'qituvchisi

ABSTRACT

Ushbu maqolada ta'lim taraqqiyotining zamonaviy manzarasida pedagogik texnologiyaning mohiyati va muammolari yoritilgan. Mavjud adabiyotlarni har tomonlama tahlil qilish orqali u texnologiyani pedagogikaga integratsiyalashda qo'llaniladigan usullarni o'rganadi, empirik topilmalarni taqdim etadi va ta'lim amaliyotiga ta'sirini muhokama qiladi. Maqola aniqlangan muammolarni hal qilish va samarali ta'lim natijalarini rivojlantirishda pedagogik texnologiyaning imkoniyatlarini maksimal darajada oshirish bo'yicha takliflar bilan yakunlanadi.

ARTICLE INFO

Received: 6th December 2023

Revised: 4th January 2024

Accepted: 7th February 2024

KEY WORDS:

Pedagogik Texnologiya,
Ta'limni Rivojlantirish,
Muammolar,
Innovatsiyalar, Raqamli
Ta'lim

21-asrda texnologiyaning jadal rivojlanishi inson hayotining turli jihatlarini, shu jumladan ta'limni sezilarli darajada o'zgartirdi. O'qitish va o'qitish jarayonlarini takomillashtirish uchun raqamli vositalar va resurslardan foydalanishni o'z ichiga olgan pedagogik texnologiya zamonaviy ta'lim tizimlarining muhim tarkibiy qismi sifatida paydo bo'ldi. Biroq, pedagogik texnologiya o'zining potentsial foydalari bilan bir qatorda, uning samarali integratsiyasi va ishlatilishini ta'minlash uchun hal qilinishi kerak bo'lgan bir qancha muammolarni keltirib chiqaradi. Ushbu maqola pedagogik texnologiyaning mohiyatini o'rganishga va zamonaviy ta'lim landshaftida duch keladigan muammolarni tushuntirishga qaratilgan.

Mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqish talabalarning faolligini oshirish, shaxsiylashtirilgan o'quv tajribalarini osonlashtirish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda pedagogik texnologiyaning afzalliklarini ta'kidlaydigan ko'plab tadqiqotlarni ochib beradi. Bundan tashqari, olimlar o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish va ularni raqamli dunyoda muvaffaqiyatga tayyorlash uchun texnologiyani pedagogikaga integratsiya qilish muhimligini ta'kidladilar. Biroq, potentsial afzalliklariga qaramay, pedagogik texnologiya qiyinchiliklardan xoli emas. Kirish nomutanosibli, raqamli bo'linish, o'qituvchilarning etarli darajada o'qitilmasligi va texnologiyaga haddan tashqari bog'liqlik kabi muammolar pedagogik texnologiyani ta'lim sharoitida samarali amalga oshirishga to'sqinlik qiluvchi muhim to'siqlar sifatida aniqlandi.

Ushbu tadqiqot pedagogik texnologiyaning mohiyati va muammolarini o'rganish uchun sifatli yondashuvdan foydalanadi. Ma'lumotlar tegishli adabiyotlarni, shu jumladan ilmiy maqolalar, ma'ruzalar va empirik tadqiqotlarni ko'rib chiqish orqali to'plandi. Tahlil pedagogik texnologiya va uning ta'lim amaliyotiga ta'siri bilan bog'liq adabiyotdagi umumiy mavzular, naqshlar va tendentsiyalarni aniqlashga qaratilgan.

Ta'lim rivojlanishining yangi bosqichida pedagogik texnologiya o'qitish va o'qitish jarayonlarini takomillashtirish uchun nazariy bilimlar va amaliy usullarni tizimli qo'llashni anglatadi. Bu samarali o'qitishni osonlashtirish va talabalar natijalarini yaxshilash uchun turli xil vositalar, texnikalar va strategiyalardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Biroq, potentsial foydalariga qaramay, pedagogik texnologiya ham bir nechta muammo va muammolarga duch keladi:

- Kirish va tenglik: asosiy muammolardan biri bu ijtimoiy-iqtisodiy kelib chiqishi yoki geografik joylashuvidan qat'i nazar, barcha talabalar uchun texnologiya va raqamli resurslardan adolatli foydalanishni ta'minlashdir. Raqamli bo'linish ta'limdagi tengsizlikni kuchaytiradi, chunki texnologiyadan etarli darajada foydalana olmaydigan talabalar ortda qolishi mumkin.
- Tarkibning sifati: ta'lim texnologiyalari vositalari va platformalarining ko'payishi bilan, ta'lim mazmuni haqida gap ketganda, miqdorni sifatdan ustun qo'yish xavfi mavjud. Hamma raqamli resurslar teng ravishda yaratilmagan va o'qituvchilar o'quv dasturlarining maqsadlariga mos kelishini ta'minlash va chuqur o'rganishga ko'maklashish uchun onlayn materiallarning sifati va dolzarbligini tanqidiy baholashlari kerak.
- Raqamli savodxonlik: talabalar ham, o'qituvchilar ham ta'lim texnologiyalari vositalarini samarali boshqarish va ulardan foydalanish uchun raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishlari kerak. Ko'pgina o'qituvchilar texnologiyani o'qitish amaliyotiga mazmunli tarzda integratsiya qilish uchun zarur tayyorgarlik va yordamga ega bo'lmasliklari mumkin, bu esa raqamli resurslardan kam foydalanish yoki noto'g'ri foydalanishga olib keladi.
- Maxfiylik va xavfsizlik: ta'lim texnologiyalarining keng qo'llanilishi talabalar ma'lumotlarining maxfiyligi va xavfsizligi haqida tashvish tug'diradi. Maktablar va ta'lim muassasalari maxfiy ma'lumotlarni himoya qilish va ma'lumotlarni himoya qilish qoidalariga muvofiqligini ta'minlash uchun mustahkam siyosat va protseduralarni amalga oshirishi kerak.
- Texnologiyaga haddan tashqari bog'liqlik: texnologiya o'rganish tajribasini oshirishi mumkin bo'lsa-da, an'anaviy o'qitish usullari va odamlarning o'zaro ta'siri hisobiga raqamli vositalardan ortiqcha foydalanish xavfi mavjud. Texnologiyani sinfga kiritish va o'qituvchilar va talabalar o'rtasida mazmunli shaxslararo aloqalarni saqlash o'rtasida muvozanatni saqlash juda muhimdir.
- Pedagogik hizalama: texnologiyani o'qitish va o'qishga samarali integratsiya qilish pedagogik printsiplar va o'qitish maqsadlariga ehtiyotkorlik bilan muvofiqlashtirishni talab qiladi. O'qituvchilar texnologiyani o'zlari uchun qabul qilishdan ko'ra, o'qitish uslubini to'ldiradigan va talabalarning faolligini oshiradigan texnologiya vositalari va manbalarini tanlashlari kerak.
- Malaka oshirish: o'qituvchilar rivojlanayotgan pedagogik texnologiyalardan xabardor bo'lish va ularni o'z amaliyotiga samarali kiritish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantirish uchun doimiy qo'llab-quvvatlash va malaka oshirish imkoniyatlariga muhtoj. O'qituvchilarni tayyorlash va kasbiy ta'lim jamoalariga sarmoya kiritish ta'lim texnologiyalari salohiyatini oshirish uchun juda muhimdir.

Ushbu muammolarni hal qilish 21-asrda o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qo'llab-quvvatlash uchun pedagogik texnologiya o'ylangan va mas'uliyat bilan amalga oshirilishini ta'minlash uchun o'qituvchilar, siyosatchilar, texnologiyalarni ishlab chiquvchilar va boshqa manfaatdor tomonlarni jalb qilgan holda birgalikdagi sa'y-harakatlarni talab qiladi.

Ushbu tadqiqot natijalari pedagogik texnologiyaning ta'lim sharoitlarida uning potentsial afzalliklarini maksimal darajada oshirish uchun yuzaga keladigan muammolarni hal qilish muhimligini ta'kidlaydi. Infratuzilma va resurslarga sarmoya kiritish, o'qituvchilarni tayyorlash bo'yicha keng qamrovli dasturlarni taqdim etish, talabalar o'rtasida raqamli savodxonlik ko'nikmalarini targ'ib qilish va texnologiyalarga adolatli kirishni ta'minlash kabi strategiyalar ushbu muammolarni bartaraf etish yo'lidagi muhim qadamlardir. Bundan tashqari, raqamli vositalarni an'anaviy o'qitish usullari bilan birlashtirgan texnologiya integratsiyasiga muvozanatli yondashuvni rivojlantirish texnologiyadan ortiqcha foydalanish xavfini kamaytirishga va yaxlit o'quv muhitini rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, pedagogik texnologiya ta'limni o'zgartirish va o'quvchilarga raqamli asrda rivojlanish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va bilimlarni berish uchun ulkan imkoniyatlarga ega. Biroq, uni amalga oshirish bilan bog'liq muammolarni hal qilish ushbu potentsialni amalga oshirish uchun juda muhimdir. Siyosatchilar, o'qituvchilar va manfaatdor tomonlar texnologiyalarga teng kirishni ta'minlaydigan strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish, raqamli savodxonlik ko'nikmalarini oshirish va ta'lim sharoitida pedagogik texnologiyalardan mas'uliyatli foydalanishni ta'minlash uchun birgalikda ishlashlari kerak. Shunday qilib, biz talabalarni tobora raqamli dunyoda muvaffaqiyatga tayyorlaydigan inklyuziv va innovatsion o'quv muhitini yaratish uchun texnologiya kuchidan foydalanishimiz mumkin.

Adabiyotlar.

1. Saydillayeva M.B. Maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishida faoliyat markazlarining ahamiyati // Results of National Scientific Research International Journal. – 2022. – T. 1. – №. 7. – С. 420–424.
2. Сайдуллаева М.Б., Маъруфжоновна Р.Л. Эффективные способы организации обязательного однолетнего обучения детей 6-7 лет // Экономика и социум. – 2021. – №. 2-2. – С. 180–183.
3. Mehrinaz Bahodir qizi Saydillayeva Youth, science, education: topical issues, achievements and innovations 121-127 – 2022/11/5.
4. Никишина И. В. Инновационные педагогические технологии и организация учебно-воспитательного и методического процессов в школе: использование интерактивных форм и методов в процессе обучения учащихся и педагогов // Волгоград: Учитель. – 2007. – Т. 91. – С. 7.
5. Freire P. Pedagogy of Indignation. – Paradigm Publishers, PO Box 605, Herndon, 20172-0605, 2005